

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 11

БИЛТЕН

НОВЕМБАР 2017

САДРЖАЈ

1. Значај зимског прскања воћака - Дипл.инж.Сандра Милетаковић	3
2. Значај основне обраде земљишта- Дипл.инж Радојка Николић.....	4
3. Период ране лактације - Дипл.инж.Бобан Росић.....	5
4. Хигијена музне опреме- Дипл.инж Драган Гуњак... ..	5
5. Сертификација органског пчеларства - Дипл.инж.Немања Константиновић.....	6
6. Избор садница за подизање вишегодишњих засада- Дипл.инж.Радомир Бушатовић.....	7
7. Доминантне цене воћа и поврћа (кванташке пијаце).....	8
8. Доминантне цене живе стоке (сточне пијаце)	8

*Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу
www.agroponuda.com
или нам се обратите уколико ВИ желите да понудите свој производ.*

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Број објављених агропонууда у октобру	34
Број реализованих агропонууда у октобру	11

ЗАШТИТА БИЉА

ЗНАЧАЈ ЗИМСКОГ ПРСКАЊА ВОЊАКА

Зимско прскање заузима значајно место у комплексној заштити воћака. Изводи се у периоду мировања вегетације, тј. од опадања лишћа па до почетка кретања пупољака (фенефаза пуцања пупољака). Температура ваздуха за време извођења зимског прскања треба да је изнад +5 °С. Прскати по мирном времену, без ветра и падавина (ако на воћкама има снега прскање не изводити).

Коштичаво воће, малину и купину треба прскати нешто раније, јер вегетација почиње раније него код јабучастог воћа.

Пре извођења овог прскања, а да би било што успешније воћна стабла треба припремити за то (орезати воћна стабла, одстранити суве и полусуве гране, ако је могуће састругати стару кору са дебла). Плаво прскање има за циљ да се униште презимљујући облици паразитних гљива и бактерија и смањи инфективни потенцијал за наредну вегетацију.

На јабучастим воћкама овим прскањем сузбијају се гљиве *Venturia pyrina*, изазивач краставости плодова крушке, *Venturia inaequalis* проузроковач чађаве краставости јабуке, *Erwinia amylovora*-бактериозна пламењача јабучастих воћака и други, по штетама мање значајни паразити.

Код коштичавих врста за наредни вегетациони период смањује се опасност од *Stigmia sarcophila* (шупљикавост листова), *Blumeria jaarii* (оспичавост листова), *Taphrina deformans* (коврцавост листа брескве), *Monilia laxa* (сушење цветова, гранчица и грана и трулеж плодова) и других болести. Прскање препаратима на бази бакра не би требало да заобиђе ни малињаке, купинаке и парцеле под јагодом. На малини се спречава развој гљиве *Didymella applanata* (љубичаста пегавост малине), затим *Mycosphaerella fragariae* (пегавост јагоде).

По правилу ови паразити, после завршетка вегетације остају у крошњи, у пукотинама коре, на пупољцима, трулим гранама, у или на мумифицираним плодовима, и на другим скривеним местима. У пролеће чим се створе повољни услови, почињу да се размножавају и настају заразе.

Квалитет прскања се постиже обилним прскањем, односно купањем свих грана и гранчица, идући од врха ка доњем делу круне стабла. Врло је битно да препарат-пестицид доспе на све делове стабла.

За презимљујуће форме штеточина у циљу сузбијања препоручују се препарти на бази минералних уља. За смањење инфекционог потенцијала биљних болести које презимљују на стаблу воћака, треба користити препарате на бази бакра. Иначе, ови препарати на бази бакра се могу комбиновати са препаратима на бази минералног уља у циљу истовременог сузбијања проузроковача биљних болести и презимљујућих форми штеточина.

Сандра Милетаковић, дипл.инж.

МЕЛИОРАЦИЈЕ

ЗНАЧАЈ ОСНОВНЕ ОБРАДЕ ЗЕМЉИШТА

Основна обрада земљишта је веома важна агротехничка мера јер је она прва мера од које зависе и све касније агротехничке мере. Од основне обраде земљишта зависи пре свега каква ће бити предсетвена припрема у пролеће, затим колики ће бити развој корова, квалитет сетве и колики ће бити принос.

Обраду земљишта треба обавити одмах након завршетка јесење бербе кукуруза, поврћа, воћа и грожђа. Јако је битно дубоку обраду земљишта обавити на време и зато треба искористити повољне временске услове пре свега повољну влажност земљишта како би се овај важан посао обавио на време. Оптимално време за основну обраду је током јесењих месеци када уз повољну влажност земљишта имамо идеалне услове за орање. У таквим условима бразда се лепо расипа и постиже се максимални квалитет покривања претходне бразде. Уколико се основна обрада обавља при великој влажности земљишта и уколико се јављају јесењи мразеви, може доћи до делимичног стварања изузетно неповољних услова за орање. При претерано влажном земљишту долази до „каишања“ бразде која при слагању ствара врло неуједначену површину.

Оптимално време за орање може се оценити на следећи начин: ако се мало земље узме у руку и благо стисне тако да се формира слепљена грудва то је знак да у земљишту има сувише воде. У случају да се од земље после стезања не може формирати грудва земљиште је суво. Уколико се формирана грудва пусти с метар висине и не распадне се при удару у земљу, то значи да је земљиште спремно за обраду.

Дубина орања треба да буде на 25-30 цм што је у принципу довољно за кукуруз и остале јаре културе. Ако се обављају два до три орања уколико је предусев пшеница она треба поступно да се повећава од 15 до 30 цм. Најважније је да дубина буде максимално уједначена на целој парцели из разлога квалитетне предсетвене припреме на пролеће.

Предности јесењег орања су вишеструке, пре свега у квалитетној припреми земљишта за сетву, поправљању структуре земљишта, повећању резерви влаге у земљишту, затим уништавању корова као и заоравање минералних и органских ђубрива у зону кореновог система.

Све ово указује на значај правилног и правовременог орања као и примене органских и минералних ђубрива у јесен јер од основне обраде зависи каква ће бити предсетвена припрема у пролеће.

Радојка Николић, дипл.инг.

СТОЧАРСТВО

ПЕРИОД РАНЕ ЛАКТАЦИЈЕ

Ово је период који траје првих 60-70 дана лактације, када се производња млека брзо повећава и достиже свој максимум за 6-8 недеља после тељења.

Исхрана крава непосредно после тељења има за циљ да обезбеди конзумирање што већих количина хране за што краћи период да не би дошло до наглог губитка телесне масе крава и појаве кетозе. Ако се у овој фази краве хране великим количинама концентрата, ризикује се да дође до појаве дислокације сиришта (промена положаја сиришта). Осим тога може да дође до наглог закисељавања садржаја бурага, када опада апетит крава и садржај масти у млеку. Због тога количину хране после тељења треба постепено повећавати. Ако би нагло повећали количину концентрата, дошло би до поремећаја у самом варењу хране, а затим и до поремећаја у метаболизму хранљивих материја.

У принципу би кравама после тељења дневно требало дати око 4 кг концентрата, а затим сваки дан повећавати по 0,5 кг у зависности од производње и потреба крава. Ово повећање обично треба да траје десетак дана иза тељења. Као што је раније већ речено, конзумирање суве материје у почетку ране лактације скоро да не прелази 2,5% од телесне масе крава да би тек после 6 и више недеља од тељења могло да достигне и 4% од телесне масе или 4 кг суве материје на сваких 100 кг телесне масе дневно.

Краве високе млечности у овом периоду, као што је познато, не могу са храном да унесу у организам довољно енергије и других хранљивих материја, тако да су принуђене да користе своје телесне резерве. Ако се ово стање продужи, дневна производња млека почеће да опада и наступиће поремећај у оплодњи крава.

Укупан губитак телесне масе у току тељења износи око 60-65 кг, а ако се настави касније скоро редовно долази до проблема у плодности, затим до опадања садржаја млечне масти и укупне количине млека. У овом периоду или фази лактације ниво протеина у оброку крава треба да буде 16%, а за високо млечне краве 18%. Ниво сирове целулозе у оброку у овој фази лактације треба да буде између 16 и 19%.

Да би у овом периоду лактације краве могле да козумирају довољно хранљивих материја на располагању морају имати кабаста хранива високог квалитета, такође и смешу концентрата одговарајућег квалитета коју треба постепено повећавати до одређених потреба. Такође је веома битно да се кравама после тељења по могућству обезбеди сталан приступ храни и води у току читавог дана.

Дипл.инг.Бобан Росић

ХИГИЈЕНА МУЗНЕ ОПРЕМЕ

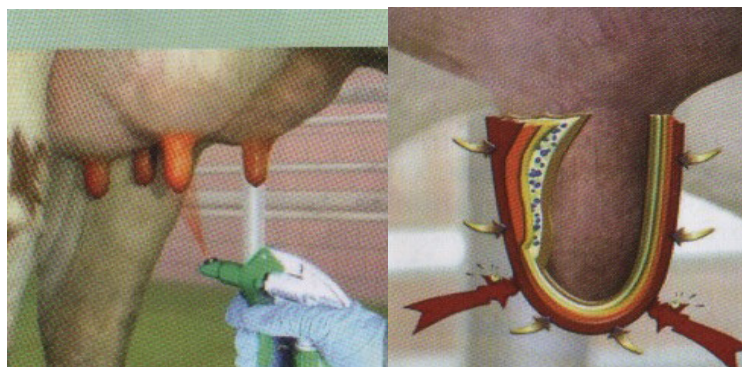
Опрема за мужу мора бити у добром стању, чиста и исправна. Темљно прање делова опреме који долазе у контакт са млеком треба вршити након сваке муже. Како би чишћење и прање било ефикасно мора се остварити по следећем редоследу:

- Предпрање и испирање (вода)
- Прање (алкална и кисела средина)
- Дезинфекција (дезинфекциона средства)
- Испирање (вода)

Испирање прибора се врши након детаљног прања, а после тога се дезинфикује у раствору дезинфекционог средства. Опрани прибор се ставља у приручну млекарку да се оцеди и осуши окренут према доле.

ХИГИЈЕНА МУЗАЧА

Музач треба редовно да одржава личну хигијену. Хигијена музача подразумева чисте руке и уредне нокте, ношење рукавица, ношење чисте радне одеће и обуће, редовну проверу здравственог стања. Руке музача су важан извор загађења млека и морају се детаљно прати сапуном пре почетка муже. После прања руке обрисати убрусом јер морају да буду суве када се обавља мужа.

Драган Гуњак, дипл.инг.сточарства

СЕРТИФИКАЦИЈА ОРГАНСКОГ ПЧЕЛАРСТВА

Пчеларство као значајна област пољопривреде има своје место у органској производњи и испуњавањем свих услова и критеријума, може још више и значајније обезбедити већу производњу и бољи квалитет меда и других пчелињих производа. Овај начин пчеларења има својих предности, уз све недостатке и ограничења која прате ову производњу. Предности овог вида пчеларења су чисти, квалитетни и здравствено безбедни пчелињи производи, без резидуа у меду и другим пчелињим производима. Органска производња је захтевна и тражи значајна улагања, знања и примену свих принципа производње. Пчелињи производи могу добити сертификат само ако су сви услови испуњени кроз процес конверзије који траје најмање 1 годину.

Простор на коме се налазе пчелињаци и површина коју обилазе пчеле морају одговарати условима органске производње и бити регистровани заједно са пчелињаком.

Кошнице се праве од природних материјала који не могу да доведу до контаминације животне средине или пчелињих производа. У дезинфекцији кошница дозвољени су физички третман воденом паром и директно излагање пламену.

Органским пчеларским производом сматра се производ који је произведен уз примену метода утврђених правилником.

Локација пчелињака мора:

- обезбеђивати довољно приподног нектара, медне росе, полена за пчеле и приступ хигијенски исправној и чистој води;
- у пречнику од 3 км садржати усеве органске производње или природне вегетације као извора нектара, или усеве који су третирани методама које незнатно утичу на животну средину и као такви не могу значајно штетити означавању пчеларског производа као органског;
- бити ван урбаних центара и удаљена најмање 1 км од саобраћајница, индустријских постројења, депонија, погона за уништавање отпада и од површина под конвенционалном пољопривредном производњом.

У органском пчеларењу је забрањено сакупљање меда и других пчелињих производа уништавањем пчела у саћу. Забрањено је одсецање крила матици. Дозвољена је замена матице која укључује и убијање старе матице. Забрањено је уништавање трутовског легла, осим у случају појаве Варроа деструктор.

У димилицама за пчеле дозвољена је употреба нетретираног дрвета и природних горива (печурке, осушене нетретиране пиљевине). Вештачка исхрана пчела дозвољена је само у екстремним климатским условима. Вештачко прихрањивање врши се медом из органске производње, а по могућности са исте производне јединице. Услед климатских услова који могу изазвати кристализацију меда, дозвољено је коришћење органски произведеног шећерног сирупа или органске шећерне меласе, само уз одобрење надлежног органа.

Превенција болести у органској пчеларској производњи заснива се на примени мера којима се повећава отпорност на болести и спречавају инфекције, као нпр.:

- систематска контрола кошница и трутовског легла,
- обезбеђивања довољне резерве полена и меда у кошницама,
- редовна дезинфекција материјала и опреме у одређеним интервалима,
- уништавање контаминираних материјала и њихових извора,
- редовна замена пчелињег воска и замена матица.

У третману против Варроа деструктор могу се користити мравља киселина, млечна, сирћетна и оксална киселина, као и биљни препарати (ментол, тимол, еукалиптол или камфор).

Кошнице пчела које се третирају хемијски синтетизованим алопатским медицинским производима смештају се у изолацију током трајања третмана.

После завршеног третмана сав восак се мења органски произведеним воском и одређује се прелазни период од једне године.

Дипл.инж.Немања Константиновић

ВОЋАРСТВО

ИЗБОР САДНИЦА ЗА ПОДИЗАЊЕ ВИШЕГОДИШЊИХ ЗАСАДА

Воћке се могу садити за време мировања воћака, па све до кретања вегетације.

Комплетан успех производње воћа зависиће од избора садница. Зато је од велике важности да се приликом избора садница обрати пажња на следеће чиниоце:

- развијеност корена
- идентитет сорте
- старост
- здравствено стање
- механичка оштећења

При подизању воћњака препоручљиво је користити саднице прве класе са добро развијеним кореновим системом. Коренов систем пожељно је да је снажан, добро развијен (жиличаст) који није исушен и оштећен приликом вађења. Што је коренов систем дужи и боље развијенији примање и развој саднице биће бољи. Саднице које имају слабије развијен коренов систем имају слабији проценат примања и заостају у порасту. У новије време користи се механизовано вађење садница код којег долази до очувања ситнијих обрастајућих жилица које су најважније за пријем и развијање садница. Ово је врло важна чињеница из разлога припреме пред садњу где се скраћују предугачке на 15-20 цм и одстрањују повређене, поломљене и сасушене жиле до здравог дела. Врло је корисно пре садње потапање у кашу свеже говеђе балеге, иловаче и воде, фитохормоналне растворе и суспензије бактериског ђубрива.

Идентитет сорте мора бити апсолутно тачан, а такође је важан идентитет подлоге јер од њега зависе развијање, раст и родност.

За подизање засада у пракси се употребљавају окулант, једногодишње и двогодишње саднице.

Препоручљиво је да испуњавају следеће услове :

Окулант да поседују три скелетне жиле са најмањом дужином од 10цм. Дужина надземног дела најмање 30цм.

Једногодишње воћне саднице које су добро задрвенеле морају имати коренов систем са најмање пет скелетних жила дужине 20цм. Висина надземног дела садница јабуке, крушке, дуње, кајсије и трешње мора да је 1м, док код осталих воћних врста она се креће од 40цм код ораха до најмање 70цм код брескве, вишње, леске. Од изузетне је важности постојање превремених гранчица јер оне омогућују врло брзо ступање на род посебно код јабучастог воћа.

Код двогодишњих садница коренов систем са најмање четири скелетне жиле са дужином жила најмање 20цм. Пречник садница испод прве рамене гране треба да је најмање 12мм.

Здравствено стање садница треба да је исправно, без болести, штеточина и механичких оштећења.

Радомир Бушатовић, дипл.инж.

**Cene voća i povrća - kvantitativne cijene u Srbiji
za period 23. - 29.10.2017. godine**

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina		
	Beograd	Kraljevo	Niš	Novi Sad	Subotica	
Banana (Banana)	100	100	100	120	90	
Grožđe belo-ostale(Grapes white other)	110	120	100	120	90	
Grožđe crno-ostale(Grapes black other)	110	120	100	100	100	
Jauka-Ajdared(Apples-Idared)	50		60			
Jabuka-Delišes zlatni (Apples-Golden Delicious)	50		60			
Jabuka-Greni Smit (Apples-Grenny Smith)	55		60			
Jabuka-ostale(Apples-other)	60	60		50	40	
Kruška (Pear)	75	70	90	100	80	
Limun (Lemon)	120	120	120	200		
Mandarina (Tangerine)	110	120	120	150		
Orah (Walnut)	900				1000	
Pomorandža (Orange)	120	120	190	200		
Šljiva (Plum)	60					
Jedinica mere din/kg						
Centralna Srbija			Vojvodina			
Beograd	Kraljevo	Niš	Novi Sad	Subotica		
Boranija-žuta(Spring bean-yellow)	120					
Brokoli (Broccoli)	60	80		50		
Karfiol (Cauliflower)	30	25	50	40		
Krastavac-kornišon (Cucumber baby)	60		50	120		
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	50	40	40			
Krompir (Potato)	35	35	40	25		
Kupus (Cabbage)	28	30	30	30		
Luk beli (Garlic)	400	300	600	400		
Luk-crni (Onion)	25	35	40	30		
Paprika-babura (Pepper-babura)	70	70		50		
Paprika-ostala (Pepper-other)	65	45	100	50		
Paprika-šilja (Pepper-shilja)	70	70				
Paradajz (Tomato)	90	60	80	120		
Pasulj-beli (Beans white)	220	220	230	220		
Patlidžan (Eggplant)	40		70			
Spanać (Spinach)	80	40				
Tikvice (Zucchini)	40	40	50	40		
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	25	25				
Šargarepa (Carrot)	35	40	45	40		

Cene žive stoke - stočne pijače u Srbiji za period 23. - 29.10.2017. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena-Srbija					
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin			
Bikovi	>500kg	HF																						
Bikovi	>500kg	SM				240																		
Dviske	sve težine	sve rase	220	200		130																		
Jagnjad	sve težine	sve rase	280	250	250	220	260	320	300	280	300		290	300	260								300	
Jarad	sve težine	sve rase			200	180	230	200		270	240			250	230									
Junad	350-480kg	sve rase							220															
Junad	>480kg	sve rase							240				230	240									240	
Koze	sve težine	sve rase					150	110			140				150								150	
Krave za klanje	sve težine	HF												140										
Krave za klanje	sve težine	SM				160			150	150	150			150									150	
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		160		150	120				140			130	120								120	
Ovca	sve težine	sve rase	150	150	120	120	160	150	120	130	160	150		120	120	120	160						120	
Prasad	16-25kg	sve rase	220	190	200	180	200	220	280	250	220	260		240	260	200	250						220	
Prasad	<=15kg	sve rase	230	200			210		280	250	230	280		250	260									
Telad	80-160kg	HF	330																					
Telad	80-160kg	SM	430			430					400												430	
Tovljenici	80-120kg	sve rase	180	210	160	220	180	180		340	170	180	140		180	180	170	160					180	
Tovljenici	>120kg	sve rase	160	200	130	150				150		130			160	160							160	
Šilježad	sve težine	sve rase	220							180	220												220	